

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Anstro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adræze la Redactiunea dela „Biseric'a si Scól'a.“ Èr banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.“</p>
---	--	--

Obiceiuri din satele nòstre.

II.

Un'a din cele mai nefericite consecintie ale ambitiunei tieranesci, de carea am vorbitu in numerulu trecut, este, ca manatu de acèsta ambitiune tieranulu nostru se incurca fòrte adeseori in procese costisitòrie, cari de multe ori i-consuma intréga averea. Cine a traitu in satu, a potutu audí de multe ori cuvintele: „decât se ieai tu cu o palma de pamentu mai multu decât mine din averea tatalui meu, mai bine se-lu manance domnii.“ Se intempla adeca in multe casuri, ca murindu parintii, succesorii, frati din unulu si acelasu tata nu se potu intielege asupra modului, cum se imparta moscenirea, se incurca in procese, si sfersitul este, ca fiendu substratulu, asupra carui'a se pórtu procesulu in cele mai multe casuri meu, se consuma intregu cu cheltuielile de procesu; si faptu este, ca dintre tóte popórele din tíera romanii in proportiune dau celu mai mare contingentu in procesele de ereditate. Si tóte acèstea se intempla mai numai spre a satisface ambitiunei, si respective a-se aretá cutarele ca ce póte, si ce este in stare densulu a face.

Si nu se póte emancipá cu un'a, cu doue tieranulu nostru de acósta nefericita mania, pentrucu cedendu vre unulu dintre frati celorlalti usioru se póte intemplá, cá totu satulu se-lu creda de unu omu neputintosu, de unu omu, carele nu-si scie apera drepturile sale, ceeace la sate este o mare rusine.

Obiceiu este adeca, cá toti satenii se tiena evidentiã despre tóte cele ce se intempla in satu, si multi fiendu ómenii, cari se intereséza mai multu de lucrurile altorã, decât de ale loru — satulu intregu scie, cum s'a impartitu averea dupa mórtea cutarui'a, si cât a capetatu unulu, seau altulu dintre succesori; si daca opiniunea publica a satului in sfatulu, ce-lu tíene la birtu, seau in alta parte in Dumineci si serbatori, seau mergendu la piatiu — afla, ca vreunulu dintre moscenitori a fost scurtatu in drepturile lui: atunci este luat in góna de satulu intregu, si espusu a fi batjocoritu si despretuiitu.

Si romanulu nu se supune bucuros unei astfelu de stári; pentrucu din mosi, stremosi este deprinsu a tíene multu la sene, si a evitá orice lucru, prin carele se póte espune a fi greu vatamatu in ambitiunea sa; si pentrucá se eviteze o astfelu de stare face de multeori lucruri, de cari inca pre timpulu cand le incepe, scie, ca au se iésa rev.

Scie romanulu, ca cheltuiél'a mai mare, decât venitululu nu póte se aiba sfersitu bunu; dar o face mai in tóte lucrurile si intreprinderile sale.

Candu si-insóra tieranulu nostru feciorulu, si mai cu seama feciorulu celu mai mare, asia dice opiniunea publica a satului, ca omulu trebue sè-se arete ce póte, se aiba nuntasi multi, ómeni de frunte din satu, se afle acèsti nuntasi imbelsiugare in cas'a lui, si toti se remana multiemiti de modulu, cum i-a tractatu in decursu de mai multe dile. Aici nu este, si nu póte fi verb'a de crutiare, seau moderatiune. Nu vrea se scia unu astfelu de omu de ceeace se póte; ci se sillesce, sè faca, precum dice elu, ceeace se cade dupa capritiele opiniuniunei publice a satului. Si o face omulu de multe ori chiar imprumutandu bani scumpi, pentru a càroru solvire adeseori are se muncésca parchi'a casatorita o parte insemnata din viétia.

Totu astfelu se intempla si in casurile, cand tieranulu nostru arangéza comendari seau pomeni pentru sufletele celoru reposati. Nici la astfelu de ocasiuni nu face omulu ceeace póte, ci mai de multe ori ceeace crede, ca va satisface dorintii opiniunei publice a sateniloru.

Acèsta opiniune publica este la sate multu mai puternica, decât in orasie. In sate ómenii au un'a si aceeaasi ocupatiune, si atât acèsta impregiurare, cât si impregiurarea, ca satenii fiend de regula mai putieni decât orasienii, traiescu unii cu altii in unu felu de legatura, carea pre alocurea i-face se apara, cá si o singura familia.

Tieranulu nostru mai are apoi obiceiulu, ca glumetiundu fiendu din fire, cand vede pre vre unulu din consatenii sei, ca nu-si arangéza lucrurile, dupa cum

crede si gandesce densulu, adese ori incepe a-lu bat-jocorí, a-i pune diferite nume, cari nu arare ori re-manu din familia in familia.

Constatam deci, ca multe rele, de cari suferu astadi satele nóstre, provinu mai multu din obiceiui, si ca acestu obiceiui lu-sustiene opiniunea publica a satului, seau unu feliu de moda, despre carea satulu intregu crede, ca bine este a fi sustienuta, si ca precum mod'a din orasie a facutu pre multi ómeni nefericiti: tocma asia se intempla si cu mod'a de prin sate.—

Ei bine, daca opiniunea publica din sate este atât de puternica, si prin obiceiurile, pre care le sustiene, pricinuesce atâtea rele, atunci indreptare se va poté efeptuí numai prin stremutarea acestei opiniuni publice.

Este verb'a, ca prin scóla si biserica se dâmu altu cursu si alta directiune opiniunei publice a satului, si apoi se facemu dintrens'a o putere, carea se sterpésca obiceiurile rele, si se promoveze numai ceea ce este bine si de interesu pentru inaintarea afaceriloru, menite a promová interesele poporului nostru.

A schimbá modulu de gandire alu ómeniloru si mai cu seama alu ómeniloru nostri este unu lucru din cele mai grele, unu lucru, la care va trebuí se asude mai multe generatiuni.

Inceputulu in acésta directiune s'a facutu deja de multu. Nu tientesce, si nu intentionéza nimicu alt'a tóta munc'a nóstra in biserica si in scóla, decât a lucrá pentru sterpirea obiceiuriloru rele si a promová bunele moravuri.

Se pare inse, ca pasimu fórte greoiu si cu anevoia inainte, si astfeliu pentrucá mersulu nostru in acésta directiune se devina mai repede si órecum mai spornicu, trebuie se ne ocupâmu putien de causele, cari ne impedeza acestu sporiu.

Faptu este, ca ómenii in cele mai multe lucrâri ale loru sunt predomniti de obiceiuri, si unu obiceiui, fia elu si celu mai funestu in consecintiele lui, are adesea mai multa putere asupra omului, decât cea mai classica invetiatura. Acésta putere o esercióza in mesura mai mare, seau mai mica obiceiurile si asupra ómeniloru culti, cu atât mai vertos inse o esercióza asupra ómeniloru cu mai putiena invetiatura, cari asia dicendu sunt selavi obiceiuriloru.

Faptu este mai departe, ca de multe ori chiar omulu, chiamatu a indreptá obiceiuri rele, prin impregiurarea ca se afla singuru in o societate, carea intréga este condusa de astfeliu de obiceiuri — adesea perde din curagiulu si vioitiunea, carea trebuie se-lu caracterizeze; ba chiar se póte intemplá, ca la urm'a urmeloru chiar si densulu se fia influintiatu in mesura mai mare, seau mai mica de aceste obiceiuri.

Ambe aceste impregiurâri sunt puternici dusimani, nesce dusimani, cari in totu loculu ne paraliséza actiunile nóstre.

Daca acesti doi dusimani ne paraliséza, atunci pentrucá se ne putem mantuí de ei, trebuie se incercâmu si noi a-i paralisá.

Si acésta paralisare trebuie se ne succéda, daca bine vom aplicá dispusetiunile legii nóstre fundamentale.—

Statutululu nostru organicu in §-lu 23, punctu 13 incredintéza comitetului parochialu: „a priveghíá asupra religiosítatii si moralítatii membriloru parochiali, precum si pentru desradecinarea datiniloru stangace si a desfranârii prin medilóce morale si prin pedepse mai mici bisericesci, si a cere ajutoriulu protopresviterului, ér la casu de necesitate alu episcopului spre restaurarea religiosítatii si moralítatii.“

Care va se dica legiuitoriulu insusi ne-indegetéza prin dispusetiunea citata unu puternicu medilocu pentru paralisarea dusimaniloru, de cari vorbimu. Spre a veni in ajutoriu preotimei si invetiatoriloru legea le-a datu acestoru ómeni o puternica garda in fruntasii comunei, cari constituescu comitetulu parochialu.

Si sunt ani multi acum, de cand acestu comitetu functionéza; ér daca sporiulu nu ne satisface, atunci smint'a trebuie se fia, ca acestu comitetu n'a aflu dóra calea cea mai buna, pre carea mergendu ar poté satisface cu succesu acestei dispusetiuni legali. De acésta cale ne vomu ocupá in numerulu viitoriu intr'unu articlu separatu.

Notitie despre viéti'a si activitatea Metropolitului Moldovei Varlaamu (1632—1653).

Activitatea distinsului nostru pastoriu incepú a se aretá in putiene dile dupa radicarea lui pe scaunulu Metropoliei si se continuá in modu cu totulu imbucuratoriulu, pana ce se retrase in anulu 1653, asia incât putem dice, ca acestu meritosu barbatu in totu timpulu pastoriei sale a lucratu si a luptatu necontentitu pentru luminarea neamului nostru, pentru intarirea credintiei adeverate si alungarea ideiloru re-tacite, ce cautau a se furisiá si a subminá biseric'a romana; pentru intemeierea, desvoltarea si inavutirea literaturii bisericesci nationale; pentru imbunatatirea materiala si morala a clerului; pentru drepturile bisericeii si ale natiunii, pentru renascerea morala a acesteia, intr'unu cuventu: tóte pasiurde barbatului acestui nepretiuitu au fost indreptate numai spre binele turmei, ce-i erá incredintiata. Ca fructu alu osteneleloru lui pentru usiurarea si regularea clerului gasimu amintite mai multe scutiri si alte dispositiuni folositoare, obtienute dela domaii: Alexandru Iliasiu, Moise Movila si Vasilie Lupulu. Asia dela celu dintaiu Domnu gasimu unu actu cu dat'a din 26 Sept. 1632, adeca numai cu 3 dile dupa chirotoni'a lui Varlaamu, prin care li-se opresce mireniloru a se amestecá in afacerile preotiesci ¹⁾. Prin altu actu cu

¹⁾ „Ind. Jolk.“ lit. A, nr. 28.

dat'a din 1 Dec. 1632 preotii sunt scutiti a platí rohatci. 2) Mai departe prin altu actu din 4 Ian. 1633 sierbitorii Metropoliei sunt scutiti de dari, éra preotimii i-se acordara libertáti. 3)

Dela alu doilea Domnu gasimu amintitu cu dat'a din 9 Sept. 1633 unu actu, prin care preotii din Iasi se scutescu de dari 4); apoi cu dat'a din 17 Noemv. 1633 unu regulamentu de convietuire pentru calugarii 5); mai departe altu actu cu dat'a din 18 Decemvre, prin care se prescrie preotimii ordinea si se scutesce de tóte darile tieriei 6); in fine prin altu din 25 Ian. 1649, prin care Domnulu pune preotimea sub dreptulu canonicu. 7)

Dela alu treilea Domnu gasimu 3 acte, datate din 28 Martie 1638, 16 Sept. 1639 si 5 Maiu 1652, prin cari se prescrie preotimii ordinea si se scutesce de tóte darile tieriei 8), precum si unu actu cu dat'a din 34 Febr. 1649, prin care Domnulu pune preotimea sub dreptulu canonicu. 9)

Dara pentruca se ni putem face o ideia mai chiara, cam in ce stau dispositiunile date de Domni si atingátore de preotime, credemu, ca e bine se reprodusemu aci actulu din 14 Febr. 1649 in intregimea lui; elu suna astfelu;

„Noi Vasilie Voevodu Bojiu milostiu gospodar emli Moldavscoi. Adeca Domni'a mea, impreuna cu totu sfatulu nostru, cu boerii cei mari si cei mici, pentru rendulu rugatorilor nostri. Calugariloru, si a Calugaritiloru, si a Preotiloru si a Diaconiloru mirenesci, si a totu Clirosulu bisericeii, cáti sunt de biserica clerici, adeca tiercovnicii, de care lucru, am intielesu Domnia mea, cum cine se prilejiesce mainte, se intieléga de vre o gresiéla, se fie facutu vre unulu dintre densii, acel'a si alérga nainte de-i prada si i-globesce, ori parcalabi, ori globnici, ori desiugubinari, ori fiece scaunu va fi, si nu sciu ei la cine vor merge, se-i judece. Ce-i tragu in tóte partile. Intr'aceea Domni'a mea, intielegend de jalob'a loru, am cautatu si am cercatu si la Sant'a a pravili a bisericeii, ce judeti va aretá se-i judece pre unii ca acesti ce mai sus scriem, cu judetiu mirenescu, au cu judetiu sufletescu, la boeri vor merge au la vladici. Deci sant'a pravila asia poruncesce: si invétia. Afara de mórte, ori câte gresiele vor fi, nici unu judetiu mirenescu se n'aiba tréba a-i judecá numai carele va face mórte de cei de biserica, cu acel'a va avea tréba Domni'a. Éra la alte vine si gresiele se nu aiba nime nici o tréba cu densii, fara numai vladicii. Pentru aceea Domni'a mea poruncesce, tuturoru impreuna, boeriloru celoru mari si celoru mici, párcalabiloru si vatajiloru de pre la tienuturi, si globniciloru si desiugubinariloru, séu fie

cine va fi din slugile Domniei mele, séu sluga boeréscá, séu cine va fi de acum inainte toti se scie, cum s'au socotitu si s'au tocmitu cu santa pravili, si cu totu sfatulu Domniei mele, cu Episcopii, se aiba tréba Metropolitulu cu toti Episcopii a-lu judecá, éra cu Calugarii si cu calugaritiele, si cu preotii si cu Diaconii mirenesci, si cu Tiercovnicii, ca se aiba tréba a-i judecá si a-i certá, si a-i globí cine-si dupa deal'a 10) sa. Pre cei din eparchi'a Metropolitului, se aiba tréba Metropolitulu, pre cei din eparchi'a Romanului. Episcopulu de Romanu, pre cei din eparchi'a Radautiloru. Episcopulu de Radauti, pre cei din eparchi'a Husiloru, Episcopulu de Husi. Altulu nime se nu aiba tréba nici cu unii de acesti'a ce mai sus scriem, nici cu casele loru, macar c'ine ce gresiéla va face. Nime se nu-i prade, nici se-lu globésca, ce de se va templá vre unu lucru ca acel'a, se nu póta aseptá acel'u napastuitu, de va avé nescine vre o nevoe cá aceea, se-lu prinda pre unulu ca acel'a si se-lu duca la vladiculu seu, in care eparchia va fi, se-lu judece dupa deal'a sa, pre dreptate: si cu sant'a pravila. Éra altulu nime se nu aiba tréba cu densii. Asijderea si de cuscii, si de cumetii, si de cununii, si de sange amestecatu, si de acei'a ce petrecu din afara de lege, dupa obiceiulu crestinescu, pre acesti'a pre toti, ca se aiba a certá cu sant'a pravila, parintii si rugatorii nostri. Vladici ce mai sus scriu cinesiu eparchi'a sa, carele si dupa deal'a lui fie in ce locu va fi, ori la orasiu ori in satu domnescu, ori boerescu, séu calugarescu, séu in slobodie, séu fie in ce satu in tiér'a Domniei mele, altulu nime se nu aiba tréba a-i judecá si a-i certá. Si acést'a s'au tocmitu si s'au intaritu, nu intr'altu chipu, ce dupa cum scrie la sant'a pravila, si cu totu sfatulu Domniei mele, éra carele nu va ascultá, si va calcá pravil'a si porunc'a Domniei mele, unulu ca acel'a se vá judecá cá pre unu calcatoriu de lege: intr'altu chipu nu va fi.

Sam Gospodin veleal u Ias, vletu 7157, mesati februaru 24. 11)

Ei bine! Astfelu de acte nu esu numai curatu din initiativ'a Domnului seu in urm'a unoru cereri de ale clericiloru inferiori, ci sunt obtienute mai cu seama prin staruinti'a ierarchiloru tieriei si pe atunci a Metropolitului Varlaamu, care erá bine vediutu la curtea lui Vasilie Lupulu si avea si mare védia la boerii tieriei, atát in urm'a nascerii sale din starea boeréscá, cât si a cunoscintieloru intinse si temeínice, ce le avea. Asemenea imbunatatiri, scutiri si usiurari, obtienute de Ierarchii Moldovei dela Domni, atát in timpulu pastorirei lui Varlaamu cât si in alte timpuri, in favórea bunuriloru Metropoliei si ale Episcopiloru si pentru scutire de felurite dari a sierbitoriloru santeloru locasiuri se gasescu amintite o multime si a-nume pentru bunurile Metropoliei si ale sierbitoriloru loru in „Cronicele Romanului“ si ale „Husiloru.“

2) ibid lit. A, nr. 92.

3) ibid lit. B, nr. 145.

4) „Cron. Rom.“ pag. 255.

5) „Ind. Jolk.“ lit. B, nr. 83.

6) ibid lit. B, nr. 87.

7) ibid lit. A, nr. 96.

8) ibid lit. A, nr. 22. Priv. origin. nr. 34.

9) lbipem lit. A, nr. 19.

10) deal'a fapta?

11) „Cron. Husiloru“ pag. 118—120.

Dupa spus'a cronicariului polonu Ioachim Ierliez Metropolitulu Kievului, Petru Movila, a fost chirotonitu in orasiulu Lemberg, de Metropolitulu Moldovei. Acestu cronicariu ni spune intre altele: „Atunci in aceea dieta a coronaciunii, ca deputatu, Movila reusi a-si face amici si apoi plecà de odata la Leopole, unde aduse pe Metropolitulu Moldovenescu si pe Vladici si fu consacratu de catra ei ca Metropolitu de Kiev.“¹²⁾ Desi nu ni spune aici Ierliez numele Metropolitulu Moldovei, scimu inse cu tóta siguritatea, ca in acestu timp nu erà altu Metropolitu in Moldov'a decât renumitul Varlaamu. Chirotoni'a lui Petru Movila s'a facutu in Duminec'a Tomei, 28 Aprile 1633.¹³⁾ Reportulu lui Ierliez merita tóta increderea, fiind elu cronicariu contimporeanu, ale carui'a dise se mai confirma si prin alte impregiurari; asia s. e., ca in Moldov'a domnea in acelu timpu Miron Barnovski, care, dupa cum am vediutu, in anulu 1629 in întâi'a sa Domnia tramisese anume pe unu omu de ai sei se-lu véda pe Petru Movila, precand elu erà Archimandritu alu lavrei Pecers'e a; si acum fiindu Movila alesu Metropolitu, de siguru Barnovski ca rudeni'a lui bucuros a permis Metropolitulu Varlaamu se mérga la Lemberg, se celebreze si se-lu chirotonésca. Cumca Petru Movila a fost chirotonitu de Varlaamu, Metropolitulu Moldovei, acést'a o sustiene si dlu Barbu Constantinescu. Elu ni spune: „Petru Movila mijloci printre nobili ortodocsi, ca se-i conferésca gradulu de Metropolitu alu Kievului. La acést'a si reusi; si asia fu alesu Metropolitu si consacratu in Lemberg de catra Varlaamu Metropolitulu Moldovei in biseric'a romanésca dedicata adormirii Nascetórei de Ddieu.“¹⁴⁾

Par. Enaceanu inse ni spune, ca Movila ar fi fost chirotonitu de Ieremi'a Tisarovski, Archiepiscopulu din Lemberg, dicendu: „La inceputulu lui Aprile 1633 Petru Movila tramite enciclecele sale catra toti ortodocsi bisericeii ruse, rugandu-i, cá se vina . . . la chirotonisirea sa din orasiulu Liovu, carea se va efectuá in diu'a de Duminec'a Tomei, ce in acestu anu a caditu la 28 Aprilie. La acésta data au venitu in Liovu si fostii Episcopi, cari acum erau depusi si impreuna cu Exarchulu Patriarchiei de Constantinopol, Ieremi'a Tisarovski... au luat parte la chirotonisirea lni Petru Movila.“ etc.¹⁵⁾

Unii ni spunu, ca sub pastori'a Metropolitulu Varlaamu si prin staruinti'a lui s'ar fi obtienutu neaternarea Metropoliei Moldovei; asia in Calendariulu din Cernauti pe anulu curinte la pag. 4 gasimu „254 ani dela restaurarea neaternarii Metropoliei Sucevei

¹²⁾ „Arch. ist. tom. II, pag. 12.

¹³⁾ Enaceanu, l. c. pag. 241.

¹⁴⁾ B. Const. „Confesiunea ortodoxa,“ Bucuresci 1879 pag. XII. — Biserica dedicata adormirii Nascet. de Ddieu din Lemberg si astadi se numesce „tiercva volosca.“

¹⁵⁾ Enaceanu, l. c. p. 241. Par. Enaceanu dupa citatulu adus aici continuá astfelu: „Si dupa cronic'a de Liovu, chirotoni'a in archiereu s'eu alegerea eclesiastica a lui Petru Movila s'a petrecutu in Mercuria septemanei lminate la 24 Aprilie; a dou'a chirotonia eclesiastica s'eu alegerea lui de Episcopu Sambeta la 27 Aprilie, ér chirotoni'a s'eu alegerea eclesiastica de Metropolitu la 28

prin staruinti'a Metropolitulu Varlaamu (1632)“¹⁶⁾. Scirea acést'a inse ni-se pare cu totulu nefundata si se pare a nu fi alt'a decât ceea, ce ni spune Printiulu Cantemiru in opulu seu „Descrierea Moldovei,“¹⁷⁾ adeca ca biseric'a Moldovei a fost sub Ochrid'a, pana cand in timpulu Domniei lui Vasilie Lupulu, dupa intrevenirea Patriarchulu Parteniu a trecutu sub Patriarhi'a de Constantinopole. Cãta credintia merita disele lui Cantemiru in ast'a privintia, cari scriitorii nostri¹⁸⁾ le imbratisiédia cu atât'a cultura si le sustienu intr'un'a cá cev'a, ce nu se póte clati, noi ne-am nevoitu a o aretá acést'a in Manualulu nostru de „Istori'a bisericeasca a Romaniloru,“ care cu ajutoriulu lui Ddieu sperãmu se véda lumin'a, si de aceea credemu de prisosu a o mai repeti si aici.

La adres'a preotiloru si invetiatoriloru nostri.

Sub titlulu acesta publica „Telegrafulu Romanu“ unu articlu, in carele dupa o scurta introducere publica urmatoriulu cercariu alu inspectorulu de scóle regescu din comitatele Ternav'a mare si mica:

Inspectorulu regescu de scóle alu comitatelu Târnava mare si Târnava mica. Nr. 30/1886. Ministrulu de culte si instructiune publica cu datulu de 28. Decemvre 1885. Nr. 1848 presidialu, indicandu impregiurarea, ca uneltirile nationale romane in timpulu mai din urma au degeneratu in agitaciuni antipatriotice de totu pronuntiate, ca „Romani'a irredenta“ constituita in Romani'a din neindestuliti nascuti in Ungari'a si emigrati acolo, in proclamatiunea s'a farisiata pe teritoriulu patriei indeamna la revolutiune pre populatiunea romana din patrie: — dispu, ca scólele se fie priveghiate sub stricta responsabilitate, accentuandu cu deosebire controlarea in aceasta privintia a preotiloru si invetiatoriloru romani, prin cari simtimentele antipatriotice se latiescu si printre copiii elevi.

Pe bas'a acesteia Te provocu, se binevoiesci a controlá cu mare severitate si esactitate si din partea dtale aceste uneltiri; mai alesu vei control'a cartile, chartele si caietele folsite in scóle, si cari Ti se vor para suspecte numai, totusi fara amanare se mi le trimiti. Cu privire la acést'a observu, ca chart'a de „Bordeaux“ a Ungariei in limba romana, in care Transilvani'a e semnalata ca tiéra de sine statatóre, mai departe caietele, pe a carora invelitóre se afla portretulu parechei regale romane, s'au vre-o schitia a locurilor ungresci sau bucovinene locuite de romani, ca unele, cari sunt oprite, nu numai le vei sechestra, ci totodata vei avea a descoperi de unde au fostu ele procurate,

Apriliu, in diu'a de Duminec'a Tomei.“ Deci dupa cele aduse aci de par. Enaceanu, Petru Movila a fost chirotonitu de 3 ori. Nu sciu, ce se credemu, ori cei ce au insemnatu in cronic'a Liovului si-au perdutu competulu. ori ca par. Enaceanu s'a incurcatu in Dogmatica. Totu crestinulu ortodoxu scie, ca in biseric'a nóstra sunt trei grade, cari primescu chirotoni'a, adeca: Diaconu. Preotu si Archiereu.

¹⁶⁾ Fiindu ca mai multe din datele atingatórie de istori'a bisericeasca a Romaniloru cuprinse in calendariulu numita se ceru a fi vediute si rectificate, de aceea ar fi de doritu si ar face bine fratii teologi, cari vor fi insarcinati de „Academ'i'a ortodoxa“ cu edarea calendariulu pe anulu 1887, mai înainte de a incepe tiparierea lui se consulte pe dlu profesoru Eusebiu Popovici, singur'a persóna competente, care se póte pronuntia cu deplina sigurantia asupra datelu numite.

¹⁷⁾ „Descrierea Moldovei,“ l. c. pag. 158—159.

¹⁸⁾ Episc. Melchisedecu: „Cron. Romanului“ pag. 51—86. „Notities,“ pag. 227. „Ceaslovulu“ dela Neamtii, fil'a 354. „Eclési'a“ 1867, p. 108 sq. Scribanu, l. c. pag. 165.

cu unu cuventu vei avea a-mi raportá despre ori-ce uneltiri antinationale, si despre datele, cari se potu referi la ele. Sighisíor'a, 15. Ianuariu 1886. Horváth László, inspectoru regescu de scóle.

Dupa acestu cerculariu adaoge „Tel. Romanu“ urmatóarele :

„Nu ne este intentiunea a criticá acest cerculariu alu domnului inspectoru regescu de scóle din comitatele Ternav'a mare si mica.

Nu vom intrebá la cine este elu adresatu, nu vom cercá a trage la indoíela autenticitatea lui, nu vom cercá a dovedi in cât va consolidá o inchisitiune radicala si punctuósa legaturile naturale dintre popórele acestei tieri binecuventate de Ddieu cu mari bogatii si cu multi denuncianti politici.

Scopulu nostru e, se punem in vedere preotiei nóstre si invetiatoriloru primejdi'a, la care sunt ei espusi, primejdi'a, la care e espusu tieranulu nostru, primejdi'a, la care este espusa scól'a, primejdi'a la care e espusa biseric'a nóstra, primejdi'a la care e espusa tagm'a preotiésca si invetiatorésca.

Autoritátile bisericeii la timpulu seu au datu cerculare despre cartile oprite din scólele nóstre confessionale si credem ca in urm'a acestei drastice incusitiuni ea va mai veni cu unu cerculariu in acésta privintia.

Datorinti'a nóstra e, se atragemu atentiunea preotiei si a invetiatoriloru asupra cartiloru si a chartelorlu oprite si cu acést'a trecemu la a dou'a parte a lucrului, care e mai complicata.

Este vorb'a de chipurile de pe invalidórea caietelorlu, cumparate pentru scolari.

Invetiatorii si preotii nostri bine sciú, ce usioru póte cadea in prapastie bietulu tieranu. Se duce adeca la tergu si-cumpera caietu pentru fragedulu seu pruncu. Si tieranulu se uita ca invalidórea caietului se fie cu chipu, cá se faca desfatare copilului. De unde va sci acuma tieranulu, ca icón'a aceea nu este a Majestátii Sale regelui Carolu seau a reginei Elisabet'a, parechi'a domnitóre a unui statu, cu care noi traimu in bune relatiuni vecine, de unde va sci acést'a baiatulu, care este incepetoriu, de unde va sci tieranulu, ca chipulu de pe invalidóre representa vr'o schitia, fie ea numai in conturi generale chiar a vre-unui locu din Ungari'a si Bucovin'a, pe care locuescu romanii ; mai multu, — riscámu a crede, ca in cele mai multe casuri asemenea schitie nu vor fi cunoscute nici de preotii cei mai bestrani.

Si e mare primejdi'a, càci necunoscutulu controloru póte sterna fuintuna asupra capului nostru chiar si din incidente, cari lui i-se vor para suspecte.

Pentru numele Domnului ! „Chiar si daca i-se vor para numai suspecte.“

Si apoi se va cercetá si asupra lucruriloru, cari potu stá in raportu cu alte lucruri suspecte, si acést'a inca e pusa la discretiunea controlorului necunoscutu.

Lucru mare.

Conjurámu pre preotii si invetiatorii nostri la cea mai mare precautiune.

Se adune poporulu si se-i spuna cum sta lucrulu, si la ce primejdie este elu espusu. De aceea caiete pentru copii se nu mai cumpere singuraticii parinti, ci acést'a se o faca invetiatoriulu séu preotulu, ca nu cumva se fie vre-o icóna pe invalidóre.

Daca va pune pecatele pre vre-unu tieranu se cumpere elu caiete cu chipuri pe invalidóre, atunci elu din tergu se mérga oblu la invetiatoriu séu la preotu, ca sè se constate identitatea séu neidentitatea chipului.

Pe acésta cale potem crede, ca incátv'a celu putien, vom fi scutiti de a cadea in prapastie.

Cestiuni la odinea dilei.

Langa Timisóra in Ianuariu 1886.

Domnule redactoru ! Tr-am promisú in corespondenti'a trecuta, ca me voiu ocupá de o cestiune, pre carea timpulu, in care ne aflamu acum, ni-o a pusú la ordinea dilei. Inaintámu binisioru in carnevalu, si din tóte partile suntem invitati la concerte si la baluri. Si noi preotii pre buna cale ar fi se n'avem nimicu cu petrecerile. Si parintele Avacum, asia cum este elu facutu se fia, omu din legea vechia, mi-a si disu, ca nici se nu gandescu la vre o petrecere. Mi-a mai spusú apoi parintele Avacum, ca pre vremea lui nici nu se pomenea, cá vre unu preotu se participe la baluri, seau alte petreceri de acésta natura.

Si parintele Avacum nu scie, se glumésca, cand este vora'a de preotia. Potu se-ti spunu, domnule redactoru, ca este preotu adeveratu dupa renduiél'a lui Melchisedecu. De aceea n'am cutezatu se-i respundu nimicu, ci am schimbatu vorb'a, si n'am mai disu nici unu cuventu despre baluri.

Dar invitárele curgu cá plói'a, si omulu trebue se-si faca socót'a, ca propriamente ce se faca, si cum sè se póte facia de astfeliu de invitári. Si am ganditu si eu asupra lucrului, si cá se-o potu scóte la cale am impartitu lucrulu in doue partii.

Petrecerile, ce se arangéza sunt, precum vedu din invitári, de doue feliiuri. Corurile de plugari, cari facu atátea bune servitie arangéza câte o productiune musicala, impreunata cu declamatiuni, ér dupa finitulu productiunei urméza de regula dansu. Venitulu curatu alu astorfeliu de productiuni si petreceri se destinéza de regula seau pentru fondulu corului respectivu, seau pentru vre o scóla. Acum se-mi spuna mie cinev'a, ca óre consultu si cu cale ar fi, cá tocma noi preotii si invetiatoriiu poporului se nu incuragiámu aceste coruri, si se nu contribuimú cu ceeace potemu la sustinerea si intarirea loru ?

Eu credu, ca nu, si convingere am, ca chiar noi preotii suntem chiamati in prim'a linia se incuragiámú pre acei plugari, cari prin melodiósele lorú cantári ridica atát de multu cultulu divinu. Bine va

fi deci, cá se participámu cu totii la concertele, ce le arangéza plugarii nostri, si se contribuim cu ceace potém, cá astfeliu se incuragiámu, si se ridicámu védi'a acestoru ómeni.

Mai grea mi-se pare mie de resolutu cestiunea, ea ce se facemu, si cum se ne portámu noi, preotii, facia de balurile de prin orasie. Si trebue se ne decidemu si in punctulu acest'a seau in o parte, seau in alt'a.

Noi, ómenii, cari traimu pre la sate, avemu multa trebuintia, se mergemu din cand in cand la orasiu, se ne mai invertimu prin societatea inteligenta, cá nu cumva remanendu totu acasa la sate se fimu espusi pericolului de a ne tierani si a nu merge si noi inainte cu lumea si in cele ce le numimu ale civilizatiunei. Si mergemu noi din cand in cand la orasiu. Dar, cum va fi de rendu, nu pré avem multa bucuria, pentruca adesea vedemu, si audimu lucruri, cari ne disgusta si instreinéza. Domnii din orasiu sciu multe, si câte unulu mai vorbaretiu si-permite cam pré multe; dar in sfersitu lu-lasa omulu se vorbéscá ce-i place, si pléca mai departe.

Se vedemu inse cum remanemu cu balurile? In balurile din orasie se presenta societatea nóstra, ca atare in faci'a lumii, cá societate inteligenta, ér pre de alta parte acesre baluri se arangéza pentru câte unu scopu filantropicu.

Astfeliu standu lucrulu cu totii avemu detorintia a contribuí pentru aceste baluri, si incát familiile nóstre ar avé dorinti'a de a participá la astfeliu de baluri, dupa posibilitate se ingrijimu, cá se póta participá.

Intrebarea cea mai grea este inse, ca cum stámu cu ceace trebuesce, pentrucá se poti contribuí. Diceam in rendulu trecutu, ca grâulu s'a trecutu si cucuruzulu este cam pre gatate; dar daca s'au trecutu aceste doue isvóre de venit, trebue se fia lasatu vre o urma dupa ele. Se ne uitámu in lada, se vedemu, ca trebue se mai fia acolo nescari bani, pusi in timpuri bune, cá se-ne faca servitie in vremuri grele.

Si daca vomu cautá, eu asia socotescu, ca póte ca vomu si aflá, si vomu contribuí dupa potintia. De s'ar intemplá inse, dómne feresce, cá se nu aflámu nimicu, atunci bine se ne insemnámu, si astfeliu se ne intocmimu lucrurile, cá pre viitoriu tóte ocaasiunile se-ne afe mai bine provediuti cu cele de lipsa.

Unu preotu.

Corulu de plugari din Semlacu.

Semlacu, in Iannariu 1886.

Domnule redactorn! Am vediutu, ca inregistrati cu placere in colónele fóiei nóstre diecesane sciri despre mersulu corurilor de plugari. Bine faceti, cand procedeti astfeliu, pentruca corurile de plugari au si inceputu a deveni aceea ce la diferite ocaasiunile ati intonatu: o adeverata scóla de adulti.

Intre corurile de plugari din partile de dincóce de Muresiu corulu de plugari din Semlacu s'a formatu

mai antaiu, si daca mi-aducu bine aminte la serbatórea, arangiata in 1882 la Chiseteu din aceste parti a participatu numai corulu nostru, carele sub conducerea invetiatoriului Gregoriu Rosiu si-a datu cu demnitate tributulu seu fratiloru nostri din Chiseteu, dela cari si noi am imprumutatu acésta frumósa institutiune. Se cam spariasera atunci fratii banatieni, cand au vediutu coristii nostri. Ai nostri dupa portulu de aici erau imbracati in haine negri, ér fratii banatieni in haine albe, si pareca nu le venea la socotéla a crede, ca si ai nostri se fie frati cu ei. S'au convinsu inse fórte iute, dupace incepura a conversá unii cu altii si dupace ai nostri si-cantara pies'a alésa, ca precum un'a este la toti de o potriava lir'a de pre peptu, carea distinge pre coristu de cealalta lume: toema asia un'a si aceeaasi este la toti inim'a romanéscá, insuffetita de o potriava pentru a inaintá in cele bune si folosítóre.

Noi suntem mandri pre corulu nostru, pentruca s'a infientiatu de sene si prin sene, prin zelulu si pre cheltuiiele coristiloru. Pre spesele coristiloru s'au adusu unu coristu dela Chisetau, carele i-a invetiatu si condusu mai antaiu. Totu pre spesele coristiloru a mersu apoi invetiatoriulu Gregoriu Rosiu in timpulu ferieloru la Chiseteu, cá sè se deprinda mai bine in conducerea corului, ceace i-a si succesu, si acum acestu coru are intrensulu unu zelosu si dibaciu conducetoriu.

Corulu are acum si o biblioteca frumúsica, constatatória din opuri alese, si tiene mai multe foi periodice, ér coristii cetescu cu zelu si interesu atât in cabinetulu de lectura alu societátii, cât si pre la locuintiele lor. Astfeliu coristii nostri — spre laud'a lor — fia disu — nu petrecu serile lungi de iérna, Duminecile si serbatorile in lenevire, seau in petreceri demoralisatórie; ei le petrecu ocupandu-se cu ceteri si cugetari serióse.

Corulu mai are si unu micu capitalu propriu, carele cu finea anului 1885 a fost in suma de 100 fl. v. a. capitalu, dechiaratu de fondu nealienabilu; ér numerulu coristiloru se sporesce din di in di, asia incát nu este pruncu, carele se fia ajunsu etatea de 15 ani si se nu fia coristu, si precum diceai DT'a, domnule redactoru, in unulu din numerii trecuti, se nu se tiena mandru, ca este coristu.

Dilele trecute s'a intrunitu coristii spre a-se constitui pentru anulu 1886.

Constituirea a decursu in cea mai frumósa ordine, alegendu-se de presiedinte subscrisulu, de vicepresiedinte: Teodor Hornoiu, economu, notariu pentru corespondentie si bibliotecariu: invetiatoriulu Gregoriu Rosiu, carele precum am disu este si conducetoriulu corului, de alu doilea conducetoriu s'a alesu zelosulu jude comunalu Nica Giulanu, notariu pentru siedintie s'a alesu Ioan Rosiu, economu, casariu Stefan Ionutiasiu, ér controloru Nica Giulanu. In comisiunea, insarcinata cu censurarea socotiloru, cu ingri-

jirea bibliotecii si cu pregatirea celorlalte necesare la ocazii, cand se arangea productiuni si concerte, s'a alesu: Ioan Rosiu, Stefan Hertiegu, Teodor Mart'a, Teodor Gulesiu, Ilie Giulanu, Nicolau Neamtii si Gregoriu Calusieriu.

Terminandu dau espressione sperantiei, ca in anul viitoriu dupa constituire corulu nostru va poté aretá si mai multu sporiu, decum a potutu aretá pana acum, avendu a se luptá cu greutátile inceputului *).

Demetriu Ganea
preotu.

D i v e r s e.

* **Sinodulu protopresviteralu din tractulu Tincei** — pentru efeptuirea alegerii respective candidarii de protopresviteru — este convocatu prin comisariulu cons. par. protopresviteru Eli a Mog'a, pe Luni 27. Ianuariu v. dimineti'a la 10 óre in Biserica n'óstra gr. or. din opidulu Tinc'a.

* **Serata musicala literaria.** Reuniunea femeilor romane din Aradu a arangeatu Duminec'a trecuta in sal'a seminarului diecesanu o serata musicala-literaria, pre carea cu dreptu cuventu o potemu numi deplin succésa. Programulu acestei serate s'a esecutatu in urmatoriulu modu. Dlu Dr. Nicolau Oncu a cetitu frumós'a legenda „Insira-te Margarite“ de Vasile Alecsandri, Dlu Dr. Georgiu Vui'a a cantatu cu voce-i simpatica canteceulu „De mai iubi. Dn'a Bert'a Campeanu a declamatu cu mare precisiune poesi'a: „Martir'a inimei“ de Dulfu. Dn'a Vui'a, a esecutatu pre piano cu desteritate, si precisiune „Valurile Dunării.“ Dn'a Gabriel'a Ionescu, cunoscut'a artista romaná a cantatu canteceulu „Il pescatore.“ Avemu raru ocaziunea de a-ascultá pre dn'a Ionescu; dar candu o potem audí, ne gasimu in nescie momente, cari ne inaltia spiritulu si inim'a. Dupa acést'a a esecutatu pre piano dlu Bransvetter „mazurca“ de Schopen, ér la fine dlu Dr. Vui'a a cantatu „rendunica“ „si doru de resbunare.“ Unu publicu alesu era de facia la acést'a serata, si succesulu obtienutu a facutu, cá acestu publicu se fia deplin indestulitu.

* **Himen.** Clericulu absolutu Ioan Miclosi, alesu de preotu in comun'a Covasintii, si-a serbatu cununi'a cu dr'a Melani'a nasc. Balintu in 19/31 Ianuariu in sant'a biserica din Covasintu. — Tinerei parechi i-dorimu vietia indelungata si fericita.

* **Multiamita publica.** M. On. Dnu protopresviteru alu Buteniloru Constantin Gurbanu, a binevoitu si acuma a doná pentru sant'a biserica din comun'a Bodesti unu policandru cu siese lumini. Deci dara, binemeritatulu domnu protopresviteru, din caldurósa inima i-dorimu, ca proni'a cerésca se dee ca in cartea destinatiunei se fie multi fericiti ani scrisi pentru densulu. — In numele comitetulu parochialu: Ilie Ilica, preotu rom. ort.

* **Balu romanu** imbinatu cu concertu va tiené societatea „Progresulu“ Dumineca in 2/14 Februariu 1886, in sal'a mare dela „Grand-Hôtel“ (Crucea Alba) in Arad. Pretiulu: pentru familia 3 fl., pentru persóna 1 fl. Membrii societatii cu jumetatea pretiuriloru, soldatii si

*) Publicandu acést'a corespondentia felicitám pre fratii nostri plugari din Semeacu, pentru zelulu, ce-lu desvólta intru sustinerea corulu si intru inaintarea loru pre terenulu culturii si civilizatiunei. Dorimu, ca Ddieu se-le ajute se póta progresá din anu in anu totu mai multu. Redactiunea.

studentii cu 50 cr. de persóna. In galerie: rendulu I. 3 fl. rendulu II. 2 fl. rendulu III. 1 fl. de persóna. — Inceputulu la 8 óre sér'a. Din venitululu curatu jumetate este destinatu pentru invetiaceii seraci si cu purtare buna dela diferite maestrui. Bilete de intrare se potu procurá si inainte dela casariulu societatii Nicolau Mihalescu, in localitatea societatii din piati'a Tököly, cas'a bisericii romane. Suprasolvirile vor fi primite si achitate in publicu cu multiamita. Pentru comitetulu arangiatoriu: Clementu Lupsiu, presiedinte. — Dómnele si domniórele sunt rugate, in cât li va fi cu putintia, a se presentá in costum nationalu.

* **Societatea corulu vocalu alu plugariloru din Cuvinu,** va dá alu doilea Concertu poporalu imprennatu cu petrecere de jocu, in sal'a ospatariei din Gyorok, Dumineca in 2/14 Februariu 1886. Program'a concertulu este urmatórea: „Dómne buzele mele...“ de G. Musicescu, coru micstu. „Sentinel'a romana“ poemu de Alexandri, de D. Binchici. „Elisabet'a Dómn'a,“ coru barbatescu. „Éta diu'a triumfala,“ de W. Humpelu, coru micstu. „Doru de resbunare,“ de Cavadi'a, cantatu solo de dsiór'a Lucreti'a Campianu. „Cisl'a,“ de C. Porumbescu — quartetu comicu satiricu — coru barbatescu. „Mosiu Martinu,“ poesia de I. Grozescu, declamata de D. Iisiu. „Hor'a Sinaei,“ de C. Porumbescu, coru micstu. „Hull a csillag,“ de Lányi, cantatu solo de dsiór'a L. Campianu. „Dumbrav'a rosia,“ de C. Porumbescu, coru barbatescu.

* **Bibliografie.** — Pana in 1 Apriliu a. c. va esi de sub tipariu si se póte aboná cu 55 cr. esemplariulu „Cur'a naturala“ séu metodulu curei cu apa rece a tuturor morburiloru, compusa dupa autori practici si date sigure de Grigoriu T. Miculesculu in B. Szarvas comitat. Békés. Cartea e impartita in 3 parti, parte a I, tractéza despre principiulu si mediulócele curei, causele morburiloru, alimentarea preste totu, evaporarea corpulu si infliintiele rele, — caus'a sucuriloru balóse. Patimi de stomacu si de nervi. Imbracamintea, asudatulu si pachetarea precum si modulu esoperarei acestor'a. Scaldele, preumblarea, bentulu apei. Bóle colerice si tiphus. — Parte a II. Normativu, diferitele scalde si esoperarea loru. — Parte a III cuprinde tóte morburile cari se potu cu succesu siguru cur'a si metodulu curei. Dintre morburi se amintescu câteva: totu soiulu de sgáriuri si convulsiiuni de stomacu, inflamatiuni, aprinderi, morburi mueresci, morburi de piele, aprinderi de plamani, nervositati, scarlatu, ríia, scrofale, tusa, friguri, indropica, bóle venerice séu siphilitice, buboi si umflaturi, gangrena, bóla angleza, tubercule, sclintituri, degeraturi, reumatismu, emoroide si altele. — Se póte deadreptulu dela autoru procurá prin asemnatinne postala. In librarii cartea se vinde cu 80 cr. v. a.

* **Societatea „Lumin'a“**, pentru cultur'a Romaniloru din peninsul'a balcanica a scrisu concursu pentru cea mai buna carte de lectura pre seam'a scóleloru de preste Balcani, scrisa in dialectulu romanu de acolo. Se cere, cá cartea se cupriada cam vro 160 pagine, litere cicero, formatulu abicinuitu. Alegerea si arangierea bucatiloru se insusiesca cerintiele pedagogice, alcatuindu o mica enciclopedia, din carea se nu lipsésca si bucáti din istori'a romaniloru pana la venirea Turciloru in Europ'a. Recompensa autoriului este unu obiectu de arta. Manuscriptele se voru tramite comitetulu (Bulevardulu Elisabet'a Dn'a, Bucuresti) pana la 1 Maiu a. c.

* **O noua inventiune.** „Pandurulu“, o fóia, ce apere in Turnu Mágurele ne aduce scirea, ca dlu ingineriu Vulcanescu din acelu orasiu ar fi descoperitu mediloculu de a inlocui aburulu prin forti'a hydro-atmosferica, si ca in curend se va comandá o masina spre a-se poté face esperientie mai intinse.

POST'A ADMINISTRATIUNEI.

Dlul Nestoru Porumbu preotu in Tulca. La 16/I am indusu abonamentul dtale si fói'a Ti-o spedám regulatu. Reclaméza la posta!

Dlul Alexandru Popu teol. abs. in Capalna. Abonamentul dtale l'am indusu in 21/I. Fói'a Ti-se spedéza regulatu. Cauta la posta!

Dlul T. Papp in Berechiu. Fói'a sa espedatu la timpu. Cérca la posta!—

Concursu.

Pentru deplinirea definitiva a parochiei **Spinusiu** cu fili'a **Popmezeu**, din protopresviteratul Beinsului — in urmarea decisului Consistorialu din 21. Fauru a. t. 1883 Nr. 169 B. — escriindu-se pana acum de doue ori concursu — si neafiandu-se nici unu recurentu, — se escrie concursu nou pe langa urmatóarele beneficii parochiale:

1) Pamentulu parochialu 12 h. catastrale.

2) Dela tóta casa $\frac{1}{2}$ mesura cucuruzu sfarmatu — Nrulu caselor in parochi'a matre 90, éra in fili'a Popmezeu 60 Nre.

3) Tóta cas'a un'a di de lucru.

4) Stolele indatinate.

5) Cuartiru onestu cu gradina — esarendatu prin Comitétulu parochialu, — pana in primavara ce se va edificá cas'a parochiala.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia de a III-a clasa — au a-si trimité suplicele instruite conform regulamentului pentru parochii — subscrisului pana la 15/27. Februaru a. c., — éra alegerea se va tienea in **16 28. Februaru**; avendu pana la alegere a-se presentá in vre-o Dumineca sau serbatóre la biseric'a din careva comuna, spre a-si aretá desteritatea in celea bisericesci.

Datu in siedinti'a Comitétului parochialu,

Spinusiu-Popmezeu, tienuta la 12/24. Ianuaru 1886.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: **ELI'A MOGA**, m. p. protopresviterulu Beinsului.

—□—

Pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a gr. or. rom. din **Lalesintiu**, prot. si inspect. Lipovei, se escrie concursu cu terminu de alegere pana la **16. Februaru st. v. a. c.**

Emolumintele sunt:

1) 300 fl. v. a. salariu in bani.

2) 6 fl. spesele conferintei invetiatoresci.

3) 4 jugere pamentu aratoriu.

4) 10 orgii de lemne, din care se va incaldí si scól'a.

5) 6 fl. pentru scripturistica.

6) Dela inmormentari unde va fi poffitu 20 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au se documentéze ca posedu testimoniul de preparandia si cualificatiune distinsu, si esamenu din limb'a magiara.

Recursele astfelu instruite si adresate Comitétului parochialu din Lalesintiu, sunt a se tramite subscrisului in Lipov'a, si pana la alegere a se presentá in vr'o Dumineca séu serbatóre in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in tipiculu si cantarile bisericesci.

Lalesintiu in 19 Ianuaru 1886.

In contielegere cu Comitétulu parochialu.

Cristofor Giuchiciu, m. p.
inspectoru scolariu.

—□—

Pe bas'a decisului V. Consistoriu diecesanu din Arad de dto 28. Noemvrie Nr. 4290 ex 1885 comitétulu parochialu din Almasiu fiindu indreptatita la escrierea de concursu pe ambe statiunile invetiatoresci din Almasiu — conform conclusului seu din 14. Ianuaru 1886 prin acést'a escrie concursu pe ambe statiunile invetiatoresci paralele din comun'a **Almasiu**, — protopresbiteratul Buteni, — pe

langa observarea unoru conditiuni staverite de comitétulu parochialu, in merítulu de a-se sustienea bun'a armonie între fiitorii invetiatori alesi.

Emolumintele inpreunate cu aceste dóue statiuni paralele — sunt urmatóarele:

1) In bani gata 290 fl. 50 cr. v.

2) 22 sinice grâu,

3) 13 sinice cucuruzu,

4) 22 stingini lemne de focu din care au a-se incaldi si salón'le scolare.

5) Cuartire libere pentru ambii invetiatori si câte $\frac{1}{2}$ gradina pentru unulu.

6) Dela inmormentari unde va fi poffitu 40 cr. v. a.

Computandu tóte aceste beneficii in bani, si impar-tiendu-se in modu egal, — cade pe fiesce-carele celu putienu 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá veri un'a din aceste dóue statiuni, — sunt poffiti recursele sale — instruite cu tóte documintele corespunzátore in intielesulu instructiuniloru legali, adresate catra comitétulu parochialu din Almasiu ale trimite per Al-Csil in Dieci subscrisului inspectoru scolariu cá comisariu consistorialu nainte de diu'a alegeri cu 8 (optu) dile.

Terminulu de alegere se defige pe diu'a de **17. Februaru st. v. 1886.**

Din siedinti'a comitétului parochialu,
Almasiu, la 14. Ianuaru st. v. 1886.

Georgiu Lupsi'a, m. p.

inspectoru scol. comisariu consistorialu.

—□—

Concursu se deschide pe statiunea invetiatorésca din **Cladov'a**, comitat. Carasiu-Severinu, protop. Belintului, inspect. Leucusiesci, cu terminulu de alegere **16/28. Februaru a. c.**

Dotatiunea invetiatorului este 183 fl. bani gat'a, in natura 12 meti grâu pretiuitu in 42 fl. 18 meti cucuruzu pretiuitu in 45 fl. 2 jugere de livada pretiuita in 30 fl. la olalta 300 fl. 24 metri lemne pentru scóla si invetiatoriu, gradina de legumi si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au a-si substerne recursele sale, pe langa representarea in vre-o dumineca séu serbatóre in biseric'a de acolo, inspectorului scolariu Adam Ros'a in Leucusiesci per Lugos post'a ultima Balintiu.

In contielegere cu Comitétulu parochialu:

Adam Ros'a, m. p.

insp. de scóle.

—□—

Pentru deplinirea parochiei gr. or. din **Crestoru S.**, se escrie concursu.

Emolumintele sunt:

1) 12 jugere de pamentu aratoriu.

2) Competinti'a de pasiune (4 parti).

3) Birulu preotiescu dela 68 de numeri câte 1 mesura de grâu.

4) Stólele indatinate dela parochi'a matre si fili'a **Siarcadu**. — Cortelu in natura cu gradina de legumi.

Doritorii de a recurge la acést'a parochia de a III-a clasa au se-si substérna suplicele la subsemnatulu in Ökrós, in decursu de **30 de dile dela prim'a publicare** a concursului, adjnstate cu documintele necesarie.

Ucurisiu, 1. Ianuaru 1886.

Pentru comitétulu parochialu:

Petru Suciú, m. p.

administr. protopresviter. Tincci.

—□—